MART/NİSAN 1998 SAYI: 33 KDV DAHİL 750.000.-TL

TÜRKİYE'DE SANAT

PLASTİK SANATLAR DERGİSİ

SERAMİK ÖZEL SAYISI

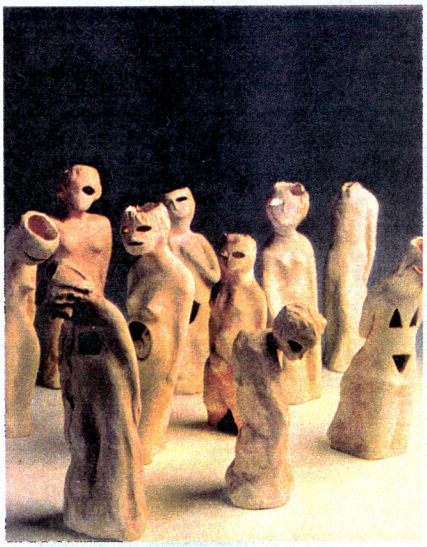

Füreya KORAL

İki Ayda Bir Yayınlanır

TÜRKİYE'DE SANAT

Ebru Grafik ve A.Ş. Adına Sahibi
Owner
Yusuf Cemal İSLAMOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni ve Yazı İşleri Müdürü
General Publishing Manager and Editor
Doğan PAKSOY

Halkla İlişkiler ve Reklam Müdürü
Public Relations and Advertising Manager
Fatma Ebru İSLAMOĞLU

Mali Danışman - *Financial Adviser*
Şeref YAZICI

Sanat Koordinatörü - *Art Coordinator*
Asaf Zeki YÜKSEL

İngiltere Temsilcisi - *Representative in England*
Esin DAL

Belçika ve Finlandiya Temsilcisi
Representative in Belgium and Finland
Hasan Fuat SARI

Almanya Temsilcisi - *Representative in Germany*
E. KINALI - N. SCHLINKERT - S. BOZDOĞAN

Fransa Temsilcisi - *Representative in France*
Utku VARLIK

İsveç Temsilcisi - *Representative in Sweden*
Halim BİLİM

İzmir Temsilcisi - *Representative in İzmir*
Mehmet ERGÜVEN

Ankara Temsilcisi - *Representative in Ankara*
Kaya ÖZSEZGİN - Kıymet GİRAY

Renk Ayrımı ve Baskıya Hazırlık
Colour Separation and Prepress
EBRU Grafik

Baskı - *Printing*
ASIR Matbaası

Dağıtım - *Distribution*
BİRYAY

Dergimizde yayınlanan yazıların sorumluluğu imza sahiplerine aittir.
Dergimizde yer alan ilan metinlerinden ilan sahipleri sorumludur.

Merkez: Türbedar Sokak No:8 K:3 34440 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 0 (212) 526 01 13 - 520 85 21 Faks: 0 (212) 522 97 07

Yazışma Adresi - *Writing Address*
Abdi İpekçi Caddesi 48/3 80200 Teşvikiye/İstanbul
Tel: 0 (212) 241 04 58 - 247 74 75 - 241 65 35
Faks: 0 (212) 246 67 68

İÇİNDEKİLER

ÖZER KABAŞ ARTIK YOK... *Kemal İSKENDER* 20

CANDEĞER FURTUN'LA SERAMİK SANATI ÜZERİNE 21

GÜNÜMÜZ SERAMİK SANATI VE KONUMU *Hamiye ÇOLAKOĞLU* 22

YILDIZ PORSELENLERİ
ÇAĞDAŞ TÜRK SERAMİK SANATI VE ÖNCÜ USTALARI *Dr. Kıymet GİRAY* 24

TÜRKİYE'DE SERAMİĞİN GELENEKSEL VE ÇAĞDAŞ TEMELLERİ ÜZERİNE GÖZLEMLER *Kaya ÖZSEZGİN* 28

MODERN TÜRK SERAMİK SANATI'NA BİR BAKIŞ *Gül ÖZTURANLI* 31

TÜRKİYE'NİN MÜZELER ZİNCİRİ VE
ÇAĞDAŞ TÜRK SERAMİK SANATI... *Haşim Nur GÜREL* 34

SERAMİK SANATININ KİMLİK SORUNU *Kemal ULUDAĞ* 36

TÜRKİYE'DE SERAMİK SANATI *Füsun KAVALCI* 39

GÜNDELİK YAŞAM... KALABALIKLAR... METRO *Sercan YILDIRIM* 42

İSLAM SERAMİK SANATI *Muharrem ÇEKEN* 46

ASTARLI SERAMİKLER *Prof. Zehra ÇOBANLI* 48

ÇAĞDAŞ TÜRK SERAMİK SANATI NE DURUMDA? 50

GÖRÜŞLERİN ORTAYA ÇIKARDIĞI SONUÇLAR 60

YENİ YILLA BİRLİKTE ÖNE ÇIKAN SERGİLER *Levent ÇALIKOĞLU* 62

SERAP MURATHANOĞLU EYRENCİ *Abdülkadir GÜNYAZ* 66

BOŞLUĞUN YENİDEN TANIMLANMASI *Levent ÇALIKOĞLU* 67

GÜNLER GEÇERKEN *Abdülkadir GÜNYAZ* 68

İŞTE BİR REZALETİN SON PERDESİ: *Abdülkadir GÜNYAZ* 70

GALERİLER - HABERLER 72

SERAMİK SANATININ KİMLİK SORUNU (*)

KEMAL ULUDAĞ

Sanatın her yönüyle sorgulandığı ve kuramsal temellere oturtulduğu günümüzde, Seramik Sanatının sahip olduğu farkı yönelim ve niteliklerinin birbirine karıştırılması, bu karıştırmanın yarattığı kavram kargaşası karşısında, seramik sanatçılarının ve akademik seramik eğitimcilerinin yeterince duyarlı ve bilinçli davranmayışları düşündürücüdür.

Sözcüklerden ortak kavramlara gidebilmek için, öncelikle seramik nedir sorusu yanıtlanmalıdır: "Hammaddesi kil olup elle, kalıpta ya da tornada biçimlendirilmiş ve fırınlanmış her tür obje sözcüğün kapsamına girer". Seramik, genel olarak şöyle de tanımlanabilir: İnorganik malzemelerin oluşturduğu bileşimlerin, çeşitli yöntemlerle şekil verilip, kurutulduktan sonra sırlı ya da sırsız olarak sertleşip dayanıklılık kazanıncaya kadar pişirilmesi bilimi, teknolojisi ve aynı zamanda sanatıdır.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi, seramiğe bir bütün olarak bakıldığında, tarihsel süreçte klasik ve endüstriyel yapısıyla ve de çağımızda kazandığı modern plastik yönelimiyle karşılaşılır. Attila Galatalı "Eleştirim" başlıklı sempozyum tebliğinde seramik sanatını üçe ayırır:

- Klasik Seramik Sanatı,
- Endüstriyel Seramik Sanatı,
- Soyut Seramik Sanatı.

Kendi içinde klasik, endüstriyel ve soyut olarak üç alana ayrılan seramik sanatının, bu ayrımının temel gerekçeleri ve nitelikleri saptanmadığı ve kavranmadığı sürece, hem seramik sanatı alanında, hem sanat çevrelerinde hem de alıcılar boyutunda kimlik bunalımından kurtulamayacağı ortadadır.

Diğer sanat dalları gibi, seramik sanatı da insanoğlunun ihtiyaçları doğrultusunda zekasını kullanmasıyla, sanatların en eskisi olarak, seramik kap sanatı niteliğiyle ortaya çıkar.

Klasik Seramik Sanatı, başlangıcında ve sonraki gelişmelerinde temel olarak kullanıma yönelik, her tür eşyanın kilden sanatkârane şekillendirilip pişirilmesidir. Galatalı'nın ifadesiyle: "Bugün seramik sanatı dediğimiz gerçek, ilkel insanın kap gereksinmesiyle ortaya çıkan, mütevazi bir kap sanatıdır".

Klasik yönelimiyle seramiğin temel ve yegâne amacının, gündelik ihtiyaca yönelik bir işlev olduğu gerçeğidir ve bu işlev dışlanamaz.

Klasik Seramik Sanatı kullanıma yönelik işlevsel kapların dışında, Uzakdoğu, Mısır, Yunanistan ve Anadolu'da, çok tanrılı uygarlıklar döneminde, tapınma, korku ve büyü gibi ilkel insan inançlarını ifade eden estetik ve sanatsal değerleri barındıran seramik heykelcikleri de içermektedir.

İlkçağ sonunda kap ihtiyacının büyük oranda artışıyla niteliksiz yoğun üretim, Hıristiyan dininin resim ve heykel sanatını amaçları doğrultusunda yücelterek kullanması, seramiği ikinci plana iter ve zamanla estetikten yoksun, sadece kullanım ve süs eşyası konumuna indirger. Hıristiyan dininin resim ve heykel sanatının yanında seramiği de işlevsel kap ihtiyacının dışında 'tasvir' amaçlı kullandığı görülür. Galatalı tasvir amaçlı kullanımda şu saptamayı belirler: "Burada dikkat edilmesi gereken, seramik yüzeylerde yer alan tasvirlerin, dönemin ünlü ustaları tarafından değil de hiçbir şekilde sanat yetkisi ve sorumluluğu olmayanlarca yapılmış olmasıdır ki, seramiği el sanatları ve zanaata dönüştürerek süs eşyası kılığına sokmuştur".

Seramik sanatının Ortaçağ'da çizdiği bu tablo, geleneksel çerçevede yöresel farklılıklar dışında bir yönelim ve gelişim göstermeden 'Endüstri Devrimi'ne kadar sürer. Endüstri devrimiyle Seramik Sanatı el sanatı konumundan Endüstriyel Seramik Sanatı konumuna yönelerek yeni bir alana kavuşur.

Endüstriyel Seramik Sanatı, gündelik ihtiyaca dönük işlevlere hizmet eden, tamamen seri üretime yönelik, piyasa koşulları içinde gerçekleşen bir alandır.

Endüstri devrimiyle İngiltere'deki geleneksel üretim yapan çömlekçi atölyeleri, endüstrileşme süreciyle hızlı ve ucuz üretim mantığıyla, tekdüze, yoz, süslü ve ucuz seramik ürünler sunmaya başlar. Endüstri devrimi seramiğe teknik ve üretim koşullarında büyük kolaylıklar getirip bu yönde gelişme olanakları sağlar. Endüstri devriminin sağladığı bu olanağın arkasında Sezer Tansuğ'a göre Morris bir felaket görür: "Endüstri devrimini insanlığın kendisine getirdiği en büyük felaket olarak gören Morris, El Sanatları ve Sanat akımını başlatır".

Bu yaklaşımıyla William Morris'in İngiltere'de öncülüğünü yaptığı tepki 'Arts and Crafts Movement', endüstrinin üretim çarkına kapılmış seramik üretimini, daha nitelikli bir çizgiye taşıyarak, el sanatına duyarlılığın arttırılmasını ve hatta el sanatı konumundan kurtulmasını sağlayarak, gelişimine yön vermek amacını taşır.

Ayrıca Bernard Leach, Japonya'da çömlekçiliği öğrenip İngiltere'ye dönerek, Uzakdoğu seramiklerinin anlam ve değerini Batı'ya taşımasıyla, daha nitelikli, teknik ve estetik yönden zengin ürünlerin ortaya çıkmasını sağlar. Mustafa Ağatekin'e göre bu durum: "Böylece, tüm işlemleri kendisi yapan, sır ve form mükemmeliyetini araştıran ve uygulayan çağdaş bir sanatçı niteliğini ortaya çıkarmıştır". Bu tür yaklaşımlarla seramik, gelişmeye başlar ve yeni pazarlar edinir, seramik okullarının açılması ve akademilerde bölüm olarak yer edinmesi sözkonusu olur.

Türk Seramik Sanatının gelişimine de kısaca değinilirse: 13. yüzyılda Anadolu Selçuklularıyla başlayan ve Cumhuriyet dönemine kadar devam eden süreç, 'Geleneksel Türk Seramik Sanatı' olarak adlandırılır. İslam düşüncesi doğrultusunda gelişen Geleneksel Türk Seramiğinde; Anadolu Selçukluları döneminden Beylikler dönemine kadar, geleneksel üretim, soyut süsleme ve bezeme hakimdir. Osmanlı döneminde ise, üretim merkezlerinin sayısı artar ve yerleri değişir, süsleme ve bezemenin çizgi dili Batı'daki natüralist yaklaşıma yönelik ama daha soyutlayıcı bir gelişme gösterir.

Osmanlı Devletindeki gerilemeye paralel olarak Geleneksel Türk Seramik Sanatı da bundan payını alır. Cumhuriyet'ten sonra Batılılaşmanın hedeflenmesiyle süslemeye yönelik, işlevselliğin amaç olduğu geleneksel yaklaşımın dışında yeni biçim dilleri ve arayışlar dönemi başlar.

Rönesans ve sonrası natüralist eğilimlerle doğanın dikkatli bir şekilde ele alınışı, değişen çağın ve onun getirdiği yenilikler diğer sanat dalları gibi seramiği de etkiler. Modern sanat akımlarıyla bu etkileşim doruk noktaya gelir ve Soyut Seramik Sanatının ortaya çıkışını hazırlar.

Soyut Seramik Sanatı, daha başından büyük bir soru işareti olarak karşımıza çıkmaktadır. Attila Galatalı'nın 'Soyut Seramik Sanatı' diye adlandırdığı bu alana, seramik çevresinde bile ortak bir adlandırma ile yaklaşılmamaktadır:

- Soyut Seramik Sanatı,
- Çağdaş Seramik Sanatı,
- Artistik Seramik Sanatı,
- Sanat Seramiği,
- Modern Seramik Sanatı.

Ortak bir dil ve kavram oluşturmakta en yetkili ve sorumlu olan, Güzel Sanatlar Fakülteleri Seramik Bölümlerinde bu alanı kapsayan ya da kapsaması gereken derslerin adları da, yukarıda sıralananlardan farklı ve neredeyse daha fazla sayıdadır. Bu derslerin içerikleri ise daha büyük bir sorundur.

Ülkemiz sanat ortamında, seramik çevresinde ve akademik düzeyde bir kavram birliği yaratmak gibi bir sorumluluğu bu aşamada üstlenmek ve diretmekten öte, en azından bu metin içinde dil birliği adına, bu alanı diğerlerine oranla daha iyi kapsayan ve karşılayan 'Modern Seramik Sanatı' adlandırılması yerinde olacaktır.

Klasik ve Endüstriyel Seramik sanatının karşısında Modern Seramik Sanatının en belirleyici ve ayrılan niteliği, geleneksel işlevi dışlaması ya da dışlama çabası içinde olmasıdır. Ortaya çıkışına, başka bir ifadeyle, ilk örneklerine bakıldığında, bu yönelimi ilk olarak resim ve heykel sanatçılarının gerçekleştirdiği dikkat çekici ve düşündürücüdür.

Picasso, Matisse ve Miro, seramiğin geleneksel işlevci ve dekoratif üretim mantığını dışlayarak, seramik malzemenin bireysel, estetik, biçimsel ve düşünsel yorumları ortaya koymada, sanatçıya sağladığı ifade imkanlarını görmüş ve ortaya koydukları Modern Seramik Sanatı örnekleriyle de seramiğin bu ayrıcalıklarını göstermişlerdir. Bu tür uygulamalarla seramik, görsel plastik sanat olarak modern boyutuyla biçimlenirken yeni anlatım diline kavuşur, seramik artık sanatsal bir ifade aracı olur.

Klasik Seramik Sanatında sanatçı, yaratıcılığa dayalı, yenilikçi ve sentezden kaynaklanan yeni bir görüş ve eser ortaya koymaktan çok, yapılanın en iyisini yapan, beceri sahibi, zanaatkâr, usta kimliği taşır. Modern seramik sanatçısı ise, eleştirici tavrı, biçim ve içerik yaratıcısı olarak, kendine özgü anlatım dilini oluşturmuş, gerçek sanatçı niteliğine sahiptir. Klasik ve Endüstriyel ile Modern Seramik Sanatının temel ayrılığının nedeni burada gerçekleşir.

Modern Seramik Sanatının ortaya çıkış, oluşum ve gelişim sürecinde sanatçılar; anlatım dili açısından soyutlamacı tavırlarında, yelpazede bulunduğu yer, konusunu ele alış, irdeleyiş ve sunuş açısından farklılıklar gösterir.

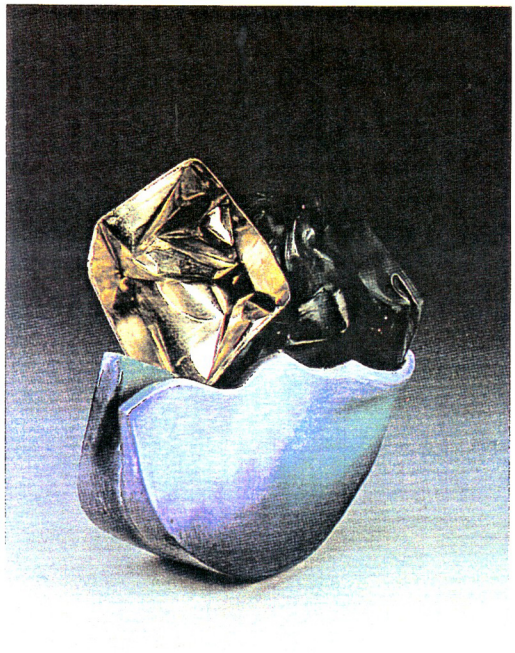

KEMAL ULUDAĞ, "Kucaklaşma", karışık teknik, 55x30x55 cm.

Modern Seramik Sanatına bu açıdan bakıldığında üç farklı yönelimle karşılaşılır:

- Klasik - Modern Sentezci yönelim,
- Soyut - Özgün Form yönelimi,
- Seramik Heykel yönelimi.

Klasik-Modern Sentezci yönelim; Klasik Seramik Sanatından hareket ederek, işlevsel, süslemeci mantığını ve biçimlerini kullanarak modern yorumlamalarla yeniden üretmedir. Klasik Seramik Sanatındaki çizgi, renk ve kompozisyonu zorlamadan, farklı bir ifadeyle, sistematiğine aykırı düşmeden, kullanıma yönelik çalışmalar ortaya koymak ya da deforme ederek ve işlevi dışlayarak, biçime yeni görsel plastik bir içerik kazandıran çalışmalar ortaya koymaktadır Klasik-Modern Sentezci yönelim.

Klasiğin modern yaklaşımla yeniden üretimi olarak tanımlayabileceğimiz bu çalışmalar, Modern Seramik Sanatındaki Klasik-Modern Sentezci yönelimi yaratmıştır.

"Ancak kullanımı yani öz'ü dışlamış olan bu çağdaş sanatçıların seramiğin klasik temeline de yönelerek, aşırı nitelikler taşıyan plastiğe yönelmiş özgür yorumlamaları karışıklık yaratmaktadır. Bu noktada önemli olan, bir çömlek yorumlanırken iç boşluk bulunmasına rağmen iç boşluğun bağlantısındaki kullanım öz'ünün dışlanmış olmasıdır. Bu önemli ayrıntı bilinmeden seramiğin tamamen soyut çağdaş boyutuna hazırlıksız yönelmek isteyen sanatçılar da ayrıca bir karışıklığa neden olmaktadırlar" Galatalı'ya göre.

Sanatta Natüralizmin etkisini yitirmesiyle, çağdaş sanat akımlarıyla başlayan köklü değişim soyut sanat dönemini başlatır ve Kübizm, sanat tarihinde bir dönüm noktası olur. Soyut sanat anlayışıyla, sanat doğa ile bağlarını kopardıktan sonra bu gelişmenin uzağında kalamayan Modern Seramik Sanatçılarından bazıları Klasik Seramik Sanatıyla bağlarını tamamen koparırlar.

Soyut-Özgün Form yönelimci seramikçilerin, Modern Seramik Sanatına estetik ve özellikle biçimsel yönden yeni form kapıları açtıkları ve yeni oluşumlara olanak sağladıkları yadsınamaz bir gerçektir. Fakat bir içerik barındırmayan ürünleri, sadece 'form'a indirgemelerinden dolayı, alıcıda anlamlandıramama karmaşası, ortaya çıkan çalışmalarda ise niteliksizleşme ve yozlaşma gibi bir sonuç doğurmuştur. Bu yönelimi Galatalı şöyle değerlendirir: "Bu çelişkilerin sonunda hiç bir ifade taşımayan özgün biçimlerin ortaya çıktığını görüyoruz. Burada önemli olan husus, sanatçı seramiğe tamamen soyut nitelikte yaklaştığından öz'le birlikte temel yapı ayaklarının altından kaymaktadır ve bir anda plastik görsel boyutuyla karşı karşıya kalır".

İçeriksiz biçimin olamayacağı ve de sanatın bir tür iletişim aracı olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Picasso, Matisse ve Miro gibi ressamların seramiğe yeni bir sanatsal ifade alanı yaratmalarının sonrasında heykel sanatçıları da, çağımızda ön plana çıkan seramiğin sanatsal bir ifade aracı olarak niteliklerini kavramış ve malzemeyi kendi alanlarında kullanmaya başlamışlardır. Seramik sanatı, diğer dallarda uğraş veren sanatçıların elinde bir ifade aracı olarak tamamen farklı bir nitelik ve kimlik kazanmıştır.

Modern seramik sanatçılarından birçoğu, bu gelişmelerden ve çağdaş-çağcıl yaklaşımlardan dolayı 'Klasik-Modern Sentezinin' ve 'Soyut-Özgün Form' yöneliminin kendilerini ve alıcıyı sanatsal açıdan doyurmadığını düşünmektedirler. Bu durumu Beral Madra şöyle doğrular: "Seramik, sanatçıyı işlevsellik ve kavramsallık arasında seçim yapmaya zorlayan bir malzemedir. Eğer sanatçı orta yolu seçip seramik sanatının dekoratif ve güzel sanatlar yönüyle çalışırsa sonuç daha az doyurucudur".

Modern seramik sanatı içinde, son yönelim olarak karşımıza çıkan 'Seramik Heykel'; salt ve yetkin sanat niteliğine ulaşmakla, resim ve heykel sanatının karşılaştığı estetik ve görsel plastik sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Seramik Heykel yöneliminde seramik artık bir malzeme niteliğiyle plastik sanatlarda yer edinmiştir denebilir. Seramik, sadece sanatsal ileti aracı olarak malzeme niteliğiyle kullanımının yanında, ayrıca eserde verilmek istenen iletiye bağlı olarak, mesajı güçlendirmek için başka malzemelerle de kullanılır.

Bazı eleştirmen ve kuramcıların seramik sanatçılarının eserlerini 'heykel' olarak adlandırmaları ve bazı seramik sanatçılarının sergilerine "Seramik-Heykel Sergisi" ya da "Seramik Heykel Sergisi" adını vermesi gözden kaçırılmamalıdır.

Bazı seramik sanatçıları, seramiği bir malzeme ve uygulama alanı olarak görmeyip, 'belirgin özgül bir değer' olarak kabul etmektedir. Filiz Özgüven Galatalı'nın "Seramik kili bir malzeme değil bir dosttur" ifadesinde de bu gözlenmektedir. Bu yaklaşımlar doğrultusunda şöyle bir kanıya varılabilir: Seramik kendi başına 'özgül bir değer' olduğuna göre, seramik olan herşey bu değeri barındırır; güzel, nitelikli ve değerlidir!

Bir sanat objesinin seramikten yapılmış olması, malzeme olarak özgün değerinden ötürü, koşulsuz 'başarılı' ve 'değerli' bir sanat yapıtı olmasını sağlayabilir mi?

"'Seramik' sözcüğünü kullanmaya gönlüm elvermiyor, Attila Galatalı'nın maddeye insanın gözalıcı yaratı gücünü akıtan bu varsıl sergisi için. Çünkü geleneksel anlamda seramik pratik bir ereği olmayan sanatsal ürünlerden çok, nesnel varlığından bir yarar beklenen eşyalar için kullanılır. Nitekim Galatalı'nın 'yapıtlarına geleneksel anlamda seramik' demek, belki de yalnızca oluşturulma sürecindeki teknik işlemler bakımından olanaklı, ama sonuçta ortaya çıkan ürünün kesin sanatsal niteliği yönünden sakıncalı" diyerek Bedrettin Cömert kuşkulara ışık tutmaktadır.

Seramik Sanatında, Klasik, Endüstriyel, Modern; Klasik-Modern Sentezi, Soyut-Özgün Form ve Seramik Heykel yöneliminde gerçekte hangisinin sanat olduğuna geçmeden, burada 'sanat' derken ne kastedildiği ve ne anlaşıldığı konusunda fikir birliğinin sağlanması, kavram karmaşasından kurtaracaktır.

Sıtkı M.Erinç 'sanat' kelimesinin sözcük ve kavram olarak farklı anlamlar taşıdığına dikkatleri çekmek ister: "Sözcük olarak sanat bir işi ustası gibi yapma ve yapılan işin de, çıkan ürünün de usta işi olması anlamını taşır. Politika sanatı, öğretmenlik sanatı gibi ifadelerde kullanılan, demeye getirilen, sözcük anlamındaki sanattır ve bir hüneri, bir beceriyi imler".

Sözcük anlamıyla günlük dildeki sanat ifadesiyle, seramik bütün dalları ve yönelimleriyle, bu açıdan genel anlamda sanat niteliği ve kimliği kazanır, kazanabilir. Özel anlamda güzel sanatlar alanı açısından, kavram olarak, sadece Modern Seramik Sanatının sanat niteliği ve kimliği kazanabileceği söylenebilir. Modern Seramik Sanatı içindeki Seramik Heykel yönelimi kavramsal anlamda başka bir ifadeyle resim, heykel gibi pür sanat niteliği ve sanat kimliği kazanmada ve taşımada öne çıkmaktadır.

"Üstelik çağdaş sanat uzmanı (!) bazı ezberci otoriteler ve otoriteliğe soyunan çağdaş sanatçılar, görsel dil olayının içeriğindeki ayrıntıları pek kavrayamadıklarından mı nedir, çanak-çömleği plastik sanatlarla karıştırmaktadırlar. Bir çanağın Victoria Albert müzesine girmesi kuşkusuz onun niteliğini kanıtlar, ama bu o çanağın plastik eserlerle aynı kefeye konacaktır anlamını hiç bir zaman içermez" diyerek Galatalı sıklıkla düşülen bir hatayı vurgular.

Bir obje çağdaş ve çağcıl sanat kuramlarının dışında, sanat tarihi açısından taşıdığı değerle ve antika niteliğiyle de sanat eseri sıfatını kazanabilir.

Seramik sanatında görülen bir başka yanlış yaklaşıma da Kaya Özsezgin'in ifadelerinden ulaşabiliriz: "Çolakoğlu, seramiğin oluşum sürecini, gene seramiğin dayandığı teknik çözümlere uygun bir yol üzerinde gerçekleştirmekte bir başka deyişle, seramiği heykele yaklaştıracak deneyimlerden uzak durmaktadır. Özellikle son yıllarda, seramiği heykele dönüştürücü ya da seramiğe özgü yöntemleri heykel yararına kullanmaya yönelik çabaların yaygınlaştığı düşünülürse, seramiğin geleneksel kurallarına uyum sağlamayı amaçlayan bu çabanın, alan sınırsallığı ilkesi açısından yeni bir sahiplenmeyi gündeme getirdiği söylenebilir".

Seramiği 'özgül bir değer' olarak kabul etmek ne denli sakıncalı ise, "alan sınırsallığı ilkesi" gibi bir yaklaşımla seramik sanatını fildişi kuleye hapsetmek de o denli sakıncalı olabilir.

Seramik sanatının kimlik sorunu her yönüyle ve her çevrede ivedilikle tartışılmalıdır. Çağın sanat olgusunun yönelimiyle seramik ve heykel gibi bir ayrıma gitmeden 'Plastik Sanat' adı altında değerlendirmek yapay ve geçici bir çözüm gibi görünmektedir.

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATÇISI, SERAMİK SANATININ TARİH İÇİNDEKİ YAPISINA YÖNELTECEĞİ ELEŞTİRİM İLE SANATI, EL SANATI VE KULLANIMA AÇIK KAP OLGUSUNDAN SOYUTLAYABİLEN, ÇAĞDAŞ GÖRSEL SANAT YAPISINI GELECEĞE DE IŞIK TUTABİLECEK ŞEKİLDE EVRİMSEL KOŞULLARLA ORTAYA KOYABİLEN KİMSEDİR (**).

Seramik sanatı gelişim sürecinde tarih boyunca farklı uygarlıklara ve değişen yaşam biçimlerine, farklı teknik ve estetik değerlere göre, değişik yönelimlere girerek günümüze kadar yaygınlaşarak ve gelişerek gelmiştir. Bugün çağın koşullarıyla ve düşünce yapısıyla yeniden biçimlenmekte ve kendi kimliğini oluşturmakta ve kazanmaktadır. Seramik Sanatının kimlik sorunu öncelikle seramik sanatçısının sorunu ve sorumluluğudur.

(*) A.Ü., G.S.F., Anadolu Sanat Dergisi, 1997, Sayı: 6'da yayınlanan yazının yeniden düzenlenmiş şeklidir.

(**) Bu paragraf Attila Galatalı'nın 'Eleştirim' tebliğinden aynen alınmıştır.

KAYNAKÇA

AĞATEKİN, Mustafa Cumhuriyet Sonrası Çağdaş Türk Seramik Sanatının Gelişimi ve Anlatım Dili Yönünden Değerlendirilmesi (Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 1990, s: 8.

CÖMERT, Bedrettin "Attila Galatalı'nın Sergisi Üzerine", CUMHURİYET GAZETESİ, İstanbul, Nisan-1978, s: 4.

ERİNÇ, Sıtkı M. RESMİN ELEŞTİRİSİ ÜZERİNE, Hil Yay. İstanbul, 1995, s: 19.

GALATALI, Attila "Eleştirim", TÜRKİYE'DE SANATIN BUGÜNÜ ve YARINI, H.Ü. GSF. Yay., Ankara, 1985, s: 93, 95, 97, 98, 99.

GALATALI, Attila "Modernizm ve Seramik Sanatındaki Çağdaş Sorunlar", SANAT ÇEVRESİ DERGİSİ-140, İstanbul, 1990, s: 28.

MADRA, Beral "Şeyma R. Nalça'nın Sanatı Üzerine", 4.ULUSLARARASI SANAT BİENALİ (Katalog), Kültür Bakanlığı Yay. Ankara, 1992, s: 2.

ÖZSEZGİN, Kaya "Seramiğin, Seramiğe Özgü Kanunu", HAMİYE ÇOLAKOĞLU (Katalog) Şekerbank Yay. Ankara, 1992, s: 2.

TANSUĞ, Sezer "Candeğer Furtun ve Çağdaş Seramiğin Sorunsalı", ARGOS YERYÜZÜ KÜLTÜR DERGİSİ- 3, İstanbul, 1988, s: 93.